

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

10 ביולי 2017

1142

ט"ז בתמוז התשע"ז

עמוד

הצעת חוק הבטחת הכנסה (תיקון מס' 50) (הכנסה שמקורה בתמיכה כספית), התשע"ז–2017 1162

הצעת חוק הבטחת הכנסה (תיקון מס' 50) (הכנסה שמקורה בתמיכה כספית), התשע"ז-2017

תיקון סעיף 9 1. בחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 9 –

(1) בסעיף קטן (א), בהגדרה "הכנסה", אחרי פסקה (3) יבוא:

"(3א) סכום כסף הניתן לתובע באופן קבוע, בידי קרוב משפחה, מכרו או גוף המסייע לנזקקים, שלא מכוח חובה לפי דין או הסכם, כדי לספק לו סיוע כלכלי, ובכלל זה תמיכה לצורכי דיור או צרכים רפואיים (בפרק זה – תמיכה כספית);"

(2) בסעיף קטן (ג), בהגדרה "נכס", במקום הסיפה החל במילה "למעט מיטלטלין" יבוא:

"למעט אחד מאלה:

(1) מיטלטלין שאינם ניתנים לעיקול לפי חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967;

ד ב ר י ה ס ב ר

תובעי גמלת הבטחת הכנסה שמקורה בתמיכה כספית לצורך דיור (שכר דירה) וזאת לעניין זכאים שאין בבעלותם דירה. עם זאת, התיר זאת למחוקק לקבוע מבחני סבירות ומידתיות לעניין השיעורים של התמיכה (ראו בסעיף 83 לפסק דינה של כבוד השופטת דוידוב מוטולה שכתבה את דעת הרוב).

בהתאם לאמור, וכן בשל הצורך בתיקון רוחבי וכללי המסדיר את הסוגיה על כלל היבטיה, תוך שמירה על האיזונים הראויים במסגרת חוק הבטחת הכנסה לעידוד היציאה לעבודה, מוצע לתקן את חוק הבטחת הכנסה כך שייקבעו בו הוראות שלפיהן יש להביא בחשבון את הכנסותיו של תובע גמלה מכל תמיכה כספית קבועה, קרי שניתנת במחזוריות ובאופן מתמשך, וזאת בלא הבחנה לאילו מטרות היא ניתנת (למשל תמיכה למטרות סיוע בדיו, צרכים רפואיים או צרכים אחרים) והאם יש בבעלות המבוטח נכס מגורים.

כמו כן מוצע לקבוע כי חלק מהסכומים הניתנים כתמיכה כספית לא יבואו בחשבון הכנסותיו של תובע הגמלה וזאת על פי ההרכב המשפחתי של הזכאים כפי שיפורט בסעיף.

סעיף 1 לפסקה (1) המוצעת

מוצע להוסיף להגדרה "הכנסה" שבסעיף 9(א) לחוק את פסקה (3א) שבמסגרתה ייקבע כי "תמיכה כספית", כפי שהיא מוגדרת בפסקה האמורה, תיחשב כהכנסה לצורך הוראות חוק הבטחת הכנסה. במסגרת "תמיכה כספית" מוצע לקבוע כי כל תמיכה הניתנת על ידי קרוב משפחה, אדם אחר או גוף מסייע לנזקקים (ובכלל זה גם גוף שיעקר פועלו אינו בהכרח סיוע לנזקקים), שאינה מכוח דין או הסכם (ובכלל זה גם הסכם לעניין יחסי עבודה), תובא בחשבון הכנסות תובע הגמלה.

כללי סעיף 9 לחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 (להלן – החוק), קובע כי לצורך קביעת שיעור הכנסתו של הזכאי לגמלת הבטחת הכנסה יש להביא בחשבון כל הכנסה מהמקורות המנויים בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה, ובכלל זה הכנסות בעלות אופי מחזורי ומתמשך אף אם אין מקורן מהשתכרות מעבודה (סעיפים 5(2) או 10(2) לפקודת מס הכנסה). בהתאם להוראות אלה נקבע בחוקי המוסד לביטוח לאומי כי הכנסות שניתנות מתמיכה כזו או אחרת (למשל מבני משפחה או עמותות) יובאו בחשבון הכנסותיו של תובע הגמלה.

בפסקי דין רבים של בית הדין הארצי לעבודה, נקבע כי הכנסה שמקורה בתמיכה כספית משפחתית או אחרת, והיא ניתנת באופן מחזורי, עקבי ובשיעורים משמעותיים (שיש בהם להשפיע באופן מהותי על מצבו הכלכלי של מקבל הגמלה) – יש להביאה בחשבון הכנסותיו של הזכאי לגמלה (ראו לעניין זה עב"ל 176/09 בלית' נ' המוסד לביטוח לאומי, פורסם בנבו, ניתן ביום כ"ו בסיוון התש"ע (8 ביוני 2010); עב"ל 618/08 דנה אורן נ' המוסד לביטוח לאומי, פורסם בנבו, ניתן ביום י"א בשבט התשע"א (16 בינואר 2011) (להלן – עניין דנה אורן).

עם זאת, ועל אף ההלכה בעניין דנה אורן, נידונו לפני בית הדין הארצי לעבודה, כמה תיקים שעוסקים בסוגיה שעניינה תמיכה כספית שתכליתה סיוע בתשלום שכר דירה לתובעי הבטחת הכנסה. במסגרת עב"ל 11-04-20952 אהוד יאיר ואח' נ' המוסד לביטוח לאומי, ניתן ביום ח' בכסלו התשע"ו (20 בנובמבר 2015), קבע בית הדין הארצי לעבודה שאין להביא בחשבון תמיכה כספית הניתנת לתובע הבטחת הכנסה שאין בבעלותו נכס מגורים ותכליתה סיוע בתשלום שכר הדירה. כמו כן, בית הדין הארצי לעבודה עמד על הצורך בתיקון והסדרת הסוגיה באמצעות חקיקה. בעניין זה, קבע שאין מקום להביא בחשבון הכנסות של

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 30; התשע"ז, עמ' 533.

- (2) סכום שאינו מובא בחשבון;
- (3) זכות החזקה במקרקעין המשמשים למגורי הזכאי ולא לשם השתכרות או ריווח (בסעיף זה – דירת מגורים);
- (4) תמיכה כספית.
2. בסעיף 12(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (3) יבוא:
- “(4) סכום השווה ל-35% מהסכום הבסיסי – מהכנסה שמקורה בתמיכה כספית, אם הזכאי הוא יחיד, וסכום השווה ל-52% מהסכום הבסיסי מהכנסה כאמור אם יש לזכאי בן זוג או שבהחזקתו ילד”
3. בסעיף 12(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (3) יבוא:
- “(4) סכום השווה ל-35% מהסכום הבסיסי – מהכנסה שמקורה בתמיכה כספית, אם הזכאי הוא יחיד, וסכום השווה ל-52% מהסכום הבסיסי מהכנסה כאמור אם יש לזכאי בן זוג או שבהחזקתו ילד”
4. בסעיף 12(ב) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (3) יבוא:
- “(4) סכום השווה ל-35% מהסכום הבסיסי – מהכנסה שמקורה בתמיכה כספית, אם הזכאי הוא יחיד, וסכום השווה ל-52% מהסכום הבסיסי מהכנסה כאמור אם יש לזכאי בן זוג או שבהחזקתו ילד”
5. תחילתו של חוק זה ב־1 בחודש שבתום שלושה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום תחילה ותחולה התחילה), והוא יחול על גימלה המשתלמת בעד יום התחילה ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים מוצע להוסיף להוראות סעיפים 12, 12א, 12ב לחוק הוראה ולפיה חלק מהכנסה שמקורה בתמיכה כספית לא תובא במלואה כהכנסה לצורכי חישוב שיעור הגמלה, וזאת על פי הרכב משפחתי של הזכאים. הכנסה בשיעור 35% מהסכום הבסיסי לתובע הבטחת הכנסה שהוא יחיד (נכון להיום מדובר בסך של כ־3,000 שקלים חדשים) ו־52% מהסכום הבסיסי לתובעי הבטחת הכנסה בהרכב משפחתי של זוג או יחיד עם ילד אחד לפחות (כ־4,500 שקלים חדשים כיום).

סעיף 5 מוצע לקבוע כי תחילתו של החוק ב־1 בחודש שבתום שלושה חודשים מיום פרסומו, והוא יחול על גימלה המשתלמת בעד יום זה ואילך.

לעניין זה יש להדגיש כי תמיכה כספית הניתנת מכוח הוראות חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי״ט–1959, תובא בחשבון הכנסותיו של תובע הגמלה מכוח הוראות סעיף 9(א)(3) לחוק הבטחת הכנסה הקובע כי דמי מזונות המשולמים לתובע מכוח הדין מהווים הכנסה לעניין חוק הבטחת הכנסה.

לפסקה (2) המוצעת

מוצע להוסיף בהוראות סעיף 9(ג) לעניין הגדרת ״נכס״ הוראה המוציאה מכלל תכולת הגדרת ״דירת מגורים״ תמיכה כספית הניתנת לצורכי דיור. זאת בשל הצורך בקביעת הוראות אחידות ושוויוניות לעניין התמיכות הכספיות שניתנות והצרכים השונים. לפיכך תמיכה כספית הניתנת לצורכי דיור (בין אם בבעלות המבוטח דירת מגורים ובין אם לאו), תובא בחשבון באופן זהה לתמיכה הניתנת לצרכים אחרים והיא תילקח בחשבון הכנסות התובע.

